DE SNEUPER

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE VERENIGING VAN ARCHIEF-ONDERZOEKERS TE DOKKUM

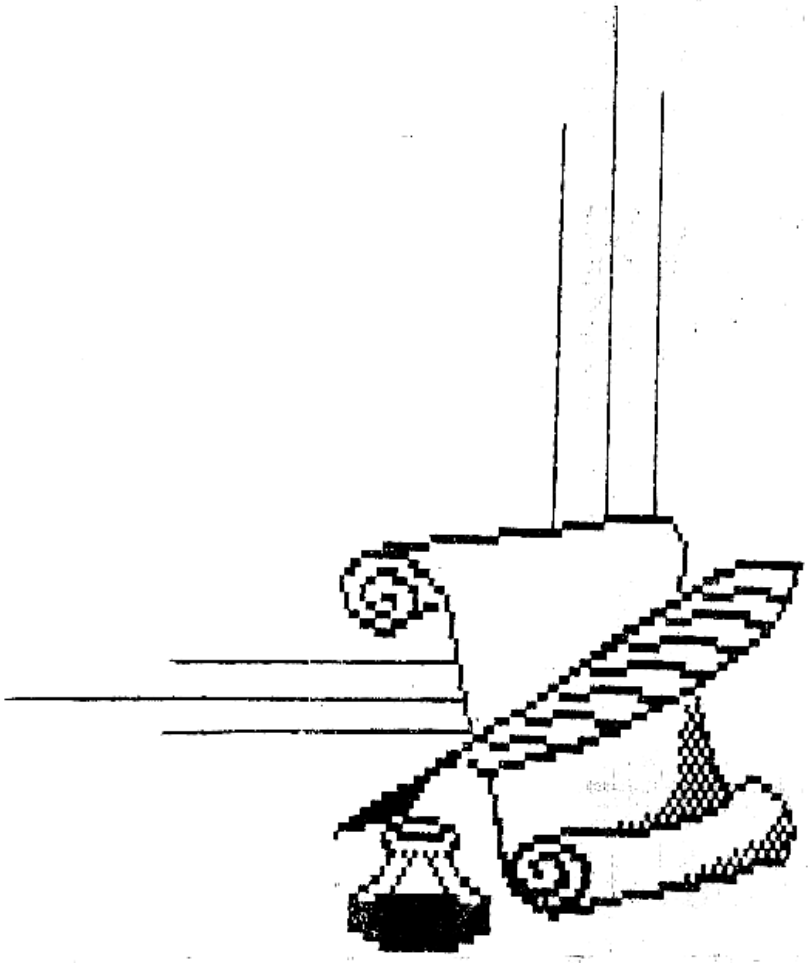

"DE SNEUPER"
Officieel Orgaan van de

VERENIGING van AMATEUR ARCHIEFONDERZOEKERS te DOKKUM

Verschijnt eens per drie maanden
Tweede Jaargang nr. 1 februari 1988
Nummer 4

Redaktie: Jaap Heeringa - Fennewei 22, Hantumeruitburen - 05198-1002
Eimert Smits - Rugebolstraat 19, Dokkum - 05190-4408
Reinder Tolsma - De Lyts Ein 16, Oosternijkerk - 05192-1593

Lidmaatschap van de vereniging: ƒ 15,- per jaar
Donateurschap : ƒ 5,- per jaar
Penningmeester: J. Heeringa
Rekeningnummer: 3461.69.488
Rabobank NOF, giro van de bank: 913871

Inleveren Copy: voor de 15e van de tweede maand
(in de ideeënbus op de leeszaal)
Correspondentie-adres: R. Tolsma

Oplage: 100 exemplaren

VAN DE REDAKTIE

Ons "officieel orgaan" mag zich in een groeiende belangstelling verheugen. Niet alleen krijgen we geregeld reakties op de inhoud ervan, tevens wordt het geregeld uitgedeeld door onze leden aan belangstellende, waardoor ons ledental nog steeds groeiende is. Daarnaast neemt ook het aantal medewerkers aan ons blad toe. Na enig aandringen van de redaktie en na kennisneming van vorige bijdragen zijn vele leden bereid om iets van hun onderzoeksresultaten te publiceren. Daardoor is voor de derde keer achtereen het laatste nummer dikker dan de voorgaande; nu al 19 pagina's.
Om nu enige lijn in deze bijdragen te krijgen zouden wij graag zien datde medewerkers hun bijdragen typen op een twee-kollommen-blad zoals het nu voor u liggende (een A-4 vel, met op 1 cm van de kant een zwarte lijn en een middenlijn). In het kastje in de leeszaal zijn voldoende dergelijke papieren voorradig.
Wij wijzen onze medewerkers er voorts op dat publiceren in"De Sneuper" ook inhoudt dat de bijdrage vrijgegeven wordt voor publicatie in anderen periodieken. Zo brengen wij altijd een exemplaar bij de Dockumer Courant, welke vrije keuze heeft uit de artikelen.
Na nog gewezen te hebben op de gewijzigde voorkant, waarvoor dank aan Eimert en zijn computer, bevelen wij dit vierde nummer van harte bij u aan. Veel leesplezier en schrijf zelf ook eens een artikeltje in Onze Sneuper!

R

VAN DE BESTUURSTAFEL

Na het uitkomen van de vorige Sneuper zijn er weer drie leden tot onze vereniging toegetreden. Wij stellen ze hier even aan u voor, daar een complete ledenlijst met de onderwerpen waaraan onze leden werken, één keer per jaar zal worden afgedrukt.
1. De heer M.K. Visser, Boliviastr. nummer 13 te Delft is bezig met de familie Visser en de geschiedenis van Paesens en Moddergat. Van beide onderwerpen heeft hij reeds gedeelten afgesloten.
2. De heer U.M. de Vries, Fauna 53 te Huizen (geen onderwerp bekend)
3. De heer H. Wiersma, Wilgenlaan 15 te Dokkum te Dokkum doet onderzoek naar de post in Friesland voor 1900.

- Wij wijzen onze leden er hier even op dat volgens onze Statuten, waarvan onlangs een notariële akte is opgemaakt, de leden voor 1 februari van het nieuwe jaar hun contributie dienen over te maken. Graag uw medewerking hieraan, zodat onze penningmeester niet achter zijn centen aan hoeft.

BELANGRIJKE MEDEDELING / BELANGRIJKE

Het aantal bezoekers aan de leeszaal met name op de dindagavonden, neemt nog steeds toe. Natuurlijk is dat een verheugende zaak. Het brengt echter ook moeilijkheden mee: te weinig zitplaatsen, moeilijk om iedereen van hulp en boeken te voorzien.
Om hierin te voorzien hebben de oude en de nieuwe Streekarchivaris in onderling overleg besloten dat er een regeling dient te komen om het aantal bezoekers per avond te beperken tot 12.
De regeling welke wordt voorgesteld is de volgende: voor dinsdagmiddag 12 uur dienen bezoekers zich persoonlijk, schriftelijk of telefonisch op te geven voor die avond. Op de leeszaal wordt daarvan een lijst bijgehouden. De dertiende die zich aanmeldt, krijgt te horen dat die avond vol is en dat hij zich desgewenst kan opgeven voor de eerstvolgende dinsdagavond. Het is mogelijk om enkele dinsdagavonden dat men denkt te komen ver van te voren op te geven. Leden die van ver komen en horen dat de avond reeds vol is, kunnen kontakt opnemen met bestuursleden, waarna bekeken zal worden of een van de "vaste" bezoekers zijn plaats voor die avond kan afstaan.
Hoe een en ander in de praktijk zal werken, kan in de komende tijd worden bekeken. Misschien is enige bijstelling noodzakelijk.
Het spijt ons bijzonder dat aan het aantal bezoekers een beperking moet worden opgelegd. Het zou niet nodig moeten zijn, doch de wal keert het schip.

R

GEVRAAGD

Alles over de post (brieven, briefkaarten, pakjes) in Friesland voor 1900. Ook naar de eilanden Ameland en Schiermonnikoog.
H. Wiersma, tel. 05190 - 5961

AFSCHEID

Met de gezellige en plezierige afscheidsbeenkomst in juni vorig jaar in Het Bolwerk nog vers in het geheugen en na een periode van negen maanden als part-time waarnemer stap ik nu per 1 maart echt op. Het is dan precies 20 jaar geleden dat ik op 1 maart 1968 als streekarchivaris in Noordoost Friesland werd benoemd. Het zijn goede jaren geweest waarin het archief zich met de enthousiaste hulp van zeer velen heeft ontwikkeld tot een centrum van regionale geschiedenisbeoefening.
Naast de ruim 80 mensen die in de loop van de jaren een vaste of tijdelijke werkkring bij het archief hadden hebben De Sneupers daar een niet onbelangrijk aandeel in gehad. De vereniging zelf is nog jong, maar al meer dan 10 jaar hebben de toen nog in los verband operende sneupers veel goed werk verricht.
De donkere wolken van onzekerheid, die mijn afscheid op 19 mei j.l. overschaduwden, zijn gelukkig opgetrokken. Ik kan nu met een gerust hart de archieven en de zorg voor de daar werkzame mensen aan collega Medema overdragen. Uiteraard was het mij niet onverschillig wie mijn opvolger zou worden en ik ben blij dat de keus van de Commissie juist op hem gevallen is.
Zowel hij als ik zijn er ons van bewust dat hem geen gemakkelijke taak wacht, maar ik wens hem toe dat hij, eenmaal oud en grijs geworden, dan toch zal kunnen zeggen "het was een goede tijd".
Allen,die er toe hebben bijgedragen dat ik dat nu van mijzelf kan zeggen, dank ik voor hun toewijding en vriendschap. Het ga "De Sneupers" en U allen persoonlijk wel.

W.T.Keune.

KENNISMAKING

Uw secretaris, de heer Tolsma, verzocht mij om enkele woorden tot u te richten in verband met mijn benoeming tot streekarchivaris in Noordoost Friesland per 1 maart 1988.

Van mijn voorganger, de heer Keune, hoorde ik iets over uw vereniging.
Het is altijd weer verrassend om te merken hoe een groep enthousiaste mensen zich op velerlei wijze actief wil inzetten voor de beoefening van de streekgeschiedenis.
Wanneer dat op een verantwoorde manier gebeurt, zal het zeker vruchten afwerpen voor het streekarchivariaat.
Niet zelden maken ook historici van professie dankbaar gebruik van de onderzoeksresultaten van amateur-historici.
Geschiedbeoefening door amateurs behoeft dan ook lang niet altijd als amateurisme terzijde te worden geschoven.

Een belangrijk onderdeel van mijn taak als streekarchivaris is de stimulering van de regionale geschiedbeoefening.
Binnen dit kader zal ik het bestuur en de leden van uw vereniging graag met raad en daad terzijde staan.
In mijn beide vorige functies als archivist, achtereenvolgens bij het Rijksarchief in de provincie Groningen en bij de Gemeentelijke Archiefdienst te Amersfoort, heb ik me vrij intensief bezig gehouden met het geven van cursussen op het gebied van paleografie en archiefonderzoek, alsmede met het begeleiden van werkgroepen op lokaal-historisch terrein.
De opgedane ervaring zal de onderzoekers bij het Streekarchivariaat Noordoost Friesland en met name denk ik daarbij ook aan uw vereniging, van pas komen.

Misschien vraagt u zich af wat iemand uit de omgeving van Amersfoort beweegt om een functie als streekarchivaris in Noordoost Friesland te aanvaarden.
Welnu, het is natuurlijk bekend dat deze streek een geheel eigen karakter draagt.
Denkt u maar aan het unieke terpenlandschap dat over het algemeen weinig is aangetast door woningbouw en industrievestiging.
De geschiedenis is hier tastbaar door de aanwezigheid van prachtige oude kerkjes, die evenals de terpen, cachet geven aan het landschap.
Mutatis mutandis is dit ook van toepassing voor Ameland en voor Schiermonnikoog en niet te vergeten voor de stad Dokkum.
Het is van groot belang dat de monumentale en landschappelijke waarde van dit gebied grondig is gedocumenteerd.
Het streekarchivariaat, uw vereniging en andere historische onderzoekers kunnen er een uitermate belangrijke rol in spelen, dat de bewoners van deze regio zich bewust worden van de cultuurhistorische waarde van hun leef- en werkomgeving.

Dat is één van de voorwaarden voor het behoud ervan.
Gezien tegen deze achtergrond is een goede relatie met andere lokale culturele instellingen welhaast onontbeerlijk.

Daar komt nog bij dat ik niet onbekend ben met Noordoost Friesland, want hoewel zelf geboortig uit Groningerland, stamt mijn moeders familie voor een groot deel uit deze omgeving.
Mijn grootvader was van 1922 tot aan zijn pensionering jarenlang hoofd van de Christelijke school in Metslawier.
Daarna verhuisde hij naar Dokkum, waar hij enkele jaren geleden op hoge leeftijd overleed.
Ik kan u dan ook verzekeren dat ik heel wat aal heb gevangen in de Dokkumer Ee onder Jouswier.

Tenslotte wil ik nog een woord van waardering uitspreken voor mijn beide voorgangers, de heren Keikes en Keune, die zich onder meer door een groot aantal publikaties verdienstelijk hebben gemaakt voor de streekgeschiedenis van Noordoost Friesland.

A. MEDEMA

Onze genealogische hobby

Vele jaren geleden hebben wij reeds gedacht een onderzoek in te stellen naar onze voorouders, maar meenden dit te moeten uitstellen tot de pensioenleeftijd.
Ongeveer 6 jaar geleden stond in de Leeuwarder Courant een foto van ene Sytze Feikes de Boer afgedrukt.
Dit wekte onze nieuwsgierigheid op, daar ook mijn vader deze voornaam had.
Naar aanleiding van deze krantenfoto ben ik naar het gemeentehuis in Driesum getogen, waar na enig zoeken bleek inderdaad bovengenoemde persoon een rechtstreekse voorouder te zijn.

Deze Sytze Feikes de Boer is boer geweest te Oostwold onder Driesum, was eigenaar van ruim 25 ha.weiland. Hij is kerkvoogd geweest te Driesum van 1824 tot 1877.
Zijn vader Feike Luitjens heeft in 1811 de naam " De Boer " aangenomen voor zich en zijn kinderen. Hij was ook boer te Driesum.
Van de grootvader Luitien Ypes is bekend dat hij boer was op Driesumerzijl Hij deed geloofsbelijdenis te Driesum op 19-07-1728.
Dit zijn de oudste betrouwbare gegevens van de familie De Boer tot op dit ogenblik.

De familieleden woonden in het oostelijke deel van de Dokkumerwouden, terwijl enkelen een stap waagden naar de overkant van deStrobosservaart, nl. in Westergeest en Oudwoude.
Alleen inOudwoude wonen nu nog nakomelingen.

De families welke in dit gebied woonden zijn hervormd gebleven, ook hun nakomelingen.
In 1795 verhuisde Willem, een halfbroer van Sytze Feikes, naar Kollumerzwaag. Deze familie heeft zich in 1830 "afgescheiden ".
In Kollumerzwaag wonen nu nog zeer veel familieleden.

De familie is steeds plaatsgebonden geweest, hun beroep was overwegend boer.

De eerste grote verhuizing vond plaats omstreeks 1880 naar de gemeente Slochteren.
Vanuit Kollumerzwaag vertrekken dan Willem Feikes de Boer, zijn vrouw en 10 kinderen, alsmede zijn 2 ongehuwde zusters.

In latere jaren vertrokken ook gezinnen naar Noord-Amerika, Canada, Zuid-Afrika en Australië.
Na 1900 verspreidden vele familieleden zich over de rest van Nederland en dan komen andere beroepen voor.
Een merendeel van de familieleden is nu ook nog boer.
Aan een familieboek wordt gewerkt.

Ook zijn wij ruim 5 jaar bezig met vormen van kwartierstaten van de families De Boer en De Vries.
Hieraan zullen we nog vele jaren werk hebben.
Het hiervan gerede deel ligt over enige weken op ons Archief ter inzage.
Mijn vrouw is aan het verzamelen van familiegegevens uit de kranten ten behoeve van de kwartierstaten.

Als tussendoortje ben ik op 't ogenblik bezig aan de geschiedenis van het Aalsumer armhuis.

A. de Vries
J. de Boer

DE EERSTE ELFSTEDENTOCHT - 1909

(Naverteld aan de hand van verslagen uit Leeuwarder Couranten uit 1908 en 1909 door Henk Aartsma)

Op Tweede Kerstdag van het jaar 1908 begon het plotseling streng te vriezen en op 29-12 was alles dicht. GS verboden het beveren van de kanalen B en W van Leeuwarden gaven opdracht tot sluiting der bruggen. De vorst bleef aanhouden. In de nacht van 29 op 30 december vroor het 11.5 ° C.
De weersvoorspelling luidde: "Droog weer en strenge vorst".
De Friesche IJsbond kwam met mededelingen omtrent de toestand van het ijs en andere zaken:
Zaterdag 2 januari 1909 zou de schaatstocht langs de elf steden van Friesland worden verreden. Oudjaarsavond viel echter de dooi in en hoewel de optimisten zeiden dat het zeker zou veranderen, bleef de dooi doorzetten.
Niettegenstaande deze minder gunstige weersomstandigheden, waren er zaterdagmorgen om kwart voor vijf 22 deelnemers (er hadden zich 48 ingeschreven) in zaal "Amicitia" te Leeuwarden. De heer S.H. Hylkema, voorzitter van de Friesche IJsbond hield een korte rede. Hij wees er

o.a. op dat "...men de tocht eigenlijk niet als een wedstrijd had te beschouwen. In hoofdzaak was het een historische tocht". De rijders kregen de meest mogelijke vrijheid betreffende de wijze van rijden. Zo zullen twee of drie deelnemers gezamenlijk aan een ijsstok mogen rijden, maar men mocht zich niet laten trekken door een niet-deelnemer.
Nadat er foto's waren gemaakt, gingen de deelnemers om 5.20 van start. De 22 rijders en J. Waringa (die buiten mededinging meereed) begonnen kalm. Het was mistig, druilerig en vooral donker. Men zag alleen vage, donkere verschijningen die zich met regelmatige bewegingen voortbewogen. Tussen Birdaard en Dokkum verloor Hoekstra door een valpartij zijn lorgnet. Om 8.40 kwam J. Schaap als eerste in Dokkum aan. De controlekaart moest worden afgestempeld in café A. Smid bij de Bontebrug. Om 8.10 waren J. Schaap Van der Ley en Bonnema in Leeuwarden terug. Daarna, meest achter elkaar aan een stok, om de beurt vooroprijdend, ging het naar Franeker. Hoekstra haalde hen tussen Dronrijpen Franeker in. Het aldus ontstane viertal bereikte om 9.14 Franeker. Een rustpauze van 7 minuten volgde.
Het ijs in de omgeving van Harlingen was bijna onberijdbaar; door het hoge zoutgehalte was het pappig geworden. Om 10.10 kwamen Hoekstra en Van der Ley te Harlingen aan. In deze plaats gaven 5 deelnemers de strijd op en de meeste anderen waren zeer vermoeid. Vanaf Harlingen tot halverwege Bolsward was de toestand van het ijs nog slechter. Het was bijzonder moeilijk. De rijders wilden echter Bolsward zien - en niet sterven - maar verder rijden. Van der Ley en Hoekstra arriveerden om 11.39 te Bolsward en vertrokken weer om 11.56. Om 12.45 passeerden Hoekstra, Van der Ley en Jhr Jan Feith (die maar een gedeelte van de tocht reed) Workum. Nu ging het richting Hindeloopen waar de eerste rijders om 1.30 aankwamen. De deelnemers konden hier even genieten van een lekkere kop cacao. Voort nu, naar Staveren, het keerpunt. Over mooi ijs ging het nu snel. Terwijl Hoekstra en Van der Ley om 2.20 Staveren bereikten, gaven nog 4 rijders de strijd op. Om 3.51 kwamen de beide eerste rijders in Sloten aan. Hier klommen zij de hoge wal op en verdwenen door de deur van het stadhuis om wat te rusten. De maan begon de taak van de zon al meer en meer over te nemen en over de wijde ijsvlakte speelde een zacht geheimzinnig licht. Na in IJlst om 5.32 te hebben afgetekend, schaatsten Hoekstra en Van der Ley in een mistige nacht, over schotsen, door water en langs brugpeilers rijdens, naar Sneek. Er werd om 5.47 afgetekend. Hier namen ze weer een korte rustpauze. Tot hun grote verbazing kwam Rooseboom toen ineens opdagen. Deze had niet gerust, hij had snel gereden omdat hij in Staveren nog een achterstand van 23 minuten had. De stemming was er hierdoor bij Hoekstra niet beter op geworden en hij merkte dat de verschijning van deze mededinger ook bij Van der Ley dezelfde werking had. Ze reden nu snel voort; voorop reed een kerel als een boom. Zijn zware baard en zijn kleren gaven hem het voorkomen van een stoere schipper, maar het bleek een onderwijzer te zijn. (Hij was hun gids)
Op 4 à 5 km van Leeuwarden deed Hoekstra een voorstel om over een niet te grote afstand tegen elkaar te rijden en dan door de uitslag van die race de volgorde van aankomst te bepalen. Rooseboom wilde daar niets van weten. Dus: doorrijden tot aan de Leeuwarder controle. Bij het Mantgumer huisje haakte Van der Ley in de schaats van Feith; beiden vielen en Rooseboom volgde hun slechte voorbeeld.
Hoekstra en de gids wachtten tot ze weer overeind stonden. Nu kwam het er opaan. Hoekstra begon meteen hard te rijden, Rooseboom trachtte hem bij te houden. Van der Ley deed eveneens zijn best. De afstand tussen Hoekstra en de twee rijders werd steeds groter. Alleen jhr Feith kon bij Hoekstra blijven. Daar had Hoekstra niks op tegen, immers Feith was "neutraal". Waar was de Amicitia ? Nog twee bruggen. Toen deze was gepasseerd klonk het luide geschreeuw van een grote menigte wachtenden. Waar was de controlepaal met de brandende lantaarn? Daar moest 't wezen, Hoekstra reed erop af...de mensen weken uiteen, hij voelde iets heel hards...en viel. Maar opstaan hoefde hij niet meer, want sterke mannen droegen hem. Agenten maakten ruim baan en voor het laatst werd zijn boekje afgetekend. Het was 10 over zeven. Om 7.13 passeerde Van der Ley de eindstreep en drie minuten later Rooseboom. Mevrouw Hylkema hing de kran s om de schouders van de overwinnaar, waarna deze op de

NAAM EN WOONPLAATS DER 22 RIJDERS, DIE HEBBEN DEELGENOMEN AAN DEN ELF-STEDENTOCHT OP 2 JANUARI 1909.

H. Kerstma, Tjerkgaast.
H. Koudenburg, Hitsum.
S. Koudenburg, "
T. Rooseboom, Amsterdam.
S. Koopmans, Tjummarum.
J. Ferwerda, Leeuwarden.
IJ. Kaastra, Huizum.
J. Kaastra, "
H. Romkema, Joure.
Gerlof D. van der Leij, Marrum.
Jobs. J. Binnema, "
IJ. Kalt, Leeuwarden.
H. Kalt, "
N. Kalt, "
J. D. Noske, Tholen.
Mr. J. Lieftinck, Haarlem.
Jhr. H. W. M. v. Coehoorn v. Sminia, bij Haarlem.
M. Hoekstra Azn., Warga.
A. S. Dijkstra, Wirdum.
J. P. Schaap, "
S. P. Schaap, "
Jan Boon, Rotterdam.

De heer N. J. Waringa, Groningen, reed mee *buiten mededinging*, terwijl de heer Jhr. Jan Feith van Amsterdam den geheelen tocht meemaakte, met uitzondering van de route Leeuwarden-Dokkum, Dokkum-Leeuwarden.

De afstand „Elfstedentocht" is ruim 200 kilometer.

OFFICIEEL RAPPORT.

No.	NAAM EN WOONPLAATS.		Opgaven door de Contrôle-bureaux van de aankomsttijden der negen aangekomenen, in uren en minuten.													
			Vertrek uit Leeuwarden.	Dokkum.	Leeuwarden.	Franeker.	Harlingen.	Bolsward.	Workum.	Hindeloopen.	Stavoren.	Sloten.	IJlst.	Sneek.	Leeuwarden.	Gereden tijden.
34	M. HOEKSTRA Azn., Warga	(1)	5.20	6.40	8.12	9.14	10.10	11.39	12.45	1.30	2.20	3.51	5.32	5.47	7.10	13.50
22	GERLOF D. v. D. LEIJ, Marrum	(2)	5.20	6.40	8.10	9.14	10.10	11.39	12.45	1.30	2.20	3.51	5.32	5.47	7.13	13.53
4	T. ROOSEBOOM, Amsterdam	(3)	5.20	6.40	8.14	9.32	10.35	12.27	1.35	2.00	2.55	4.30	5.41	5.55	7.16	13.56
48	JAN BOON, Rotterdam		5.20	6.55	8.30	9.47	10.54	12.28	1.35	2.20	3.15	5.5	6.27	6.50	8.26	15.6
16	J. KAASTRA, Huizum		5.20	6.40	8.15	9.30	10.40	12.50	1.45	2.30	3.21	5.5	6.27	6.50	8.26	15.6
17	IJ. KAASTRA, Huizum		5.20	6.40	8.15	9.30	10.40	12.50	1.45	2.30	3.21	5.5	6.27	6.50	8.26	15.6
10	IJ. FERWERDA, Leeuwarden	(4)	5.20	6.40	8.12	9.24	10.26	12.32	1.45	2.30	3.21	5.5	6.27	6.50	8.26	15.6
33	Jhr. H. W. M. v. COEH. v. SMINIA, b. Haarl.		5.20	6.55	8.30	9.47	10.54	12.47	1.50	2.45	3.47	5.56	7.55	8.15	10.25	17.5
21	Mr. J. LIEFTINCK, Haarlem		5.20	6.55	8.30	9.47	11.10	1.40	3.5	3.50	4.45	7.40	8.50	9.10	10.42	17.22

(1) Groote verguld-zilveren Bondsmedaille met herinneringskruis.
(2) " zilveren " " "
(3) " bronzen " " "
(4) Herinneringskruis.

BIJZONDERHEDEN: ± 2 graden dooi. Zuidelijke wind. Den geheelen dag door, vooral 's morgens en 's avonds, zware, natte mist, alleen tegen den middag iets opklarend. Over het algemeen mooi, sterk ijs; door den aanhoudenden dooi echter hier en daar wat „verzachtend"; op sommige plaatsen zelfs veel water. Aan en naar de zeekanten was het ijs, tengevolge van het brakke water, week en daardoor moeielijk, soms zelfs bijna onmogelijk te berijden. Vele tochtgenooten hebben op die plaatsen de schaatsen afgebonden en zijn een einds weegs gaan wandelen, wat veel tijdverlies veroorzaakte en natuurlijk zeer ongunstig werkte op de gemaakte tijden.

schouders ging.
De officiële uitslag:
1. M. Hoekstra Azn, Warga
2. Gerlof D. van der Ley, Marrum
3. T. Rooseboom, Amsterdam
Negen rijders reden de tocht uit en kregen elk een herinneringskruis (de drie winnaars kregn tevens een gouden zilveren of bronzen Bondsmedaille).
Direct na de eerste elfstedentocht zorgde de jarige Leeuwarder advocaat Mr. Meindert E. Hepkema er voor, dat de Friesche Elfstedenvereniging "De Elf Steden" werd opgericht (15-1-1909)
Het doel van deze Ver. is om te komen tot "een jaarlijkschen Elfstedentocht"
Ijs en weder dienende natuurlijk !!

H.A.

BEZUINIGINGEN in 1936

Wie had gedacht dat er alleen vandaag de dag sprake is van bezuinigingen bij de overheid, moet maar eens lezen wat er door B en W van Westdongeradeel besproken wordt bij de begrotingsbehandeling over het jaar 1936.
Deze begroting is naar Gedeputeerde Staten van Friesland gestuurd en met vele opmerkingen terugontvangen. Over sommige opmerkingen kunnen burgemeester en wethouders het wel eens zijn, echter tegen een andere bezuiniging maken zij grote bezwaren:

"Voorts wordt besloten Ged. Staten te verzoeken geen bezwaar te willen maken tegen verstrekking van gemeentewege aan de Wethouders van thee bij de vergadering van Burgemeester en Wethouders, aangezien de jaarwedden dier bestuurders in deze Gemeente lager zijn dan in overeenkomstige gemeenten..."

Heb je al een gering inkomen, word je ook nog gekort op de verstrekking van thee tijdens vergaderingen !
Er is niets nieuws onder de zon, al ging het in 1936 om een kopje thee en in 1988 om een dienstauto van een ton!!

KADASTRALE KAARTEN.

Wist u dat er op de leeszaal ook een zich steeds uitbreidende verzameling kadastrale kaarten aanwezig is? Van enkele dorpen zijn kaarten aanwezig, soms ook van gedeelten van dorpen. Ook van Dokkum binnen de grachten is een kaart aanwezig.
Verder zijn er zeven grote kaarten waarop alle percelen land in de beide Dongeradelen zijn aangegeven met de bijbehorende perceelsnummers. De moeite waard om er gegevens uit te halen. De overzichtskaarten van de "Dongeradelen zijn van 1973 maar kunnen met behulp van de kadastrale leggers, welke ook aanwezig zijn, terug gevoerd worden tot de toestand van 1832. Mocht een bepaald perceel in de Floreencohieren voorkomen dan is tracering van eigenaar/gebruiker tot 1700/1640 mogelijk.
Iets voor u ?

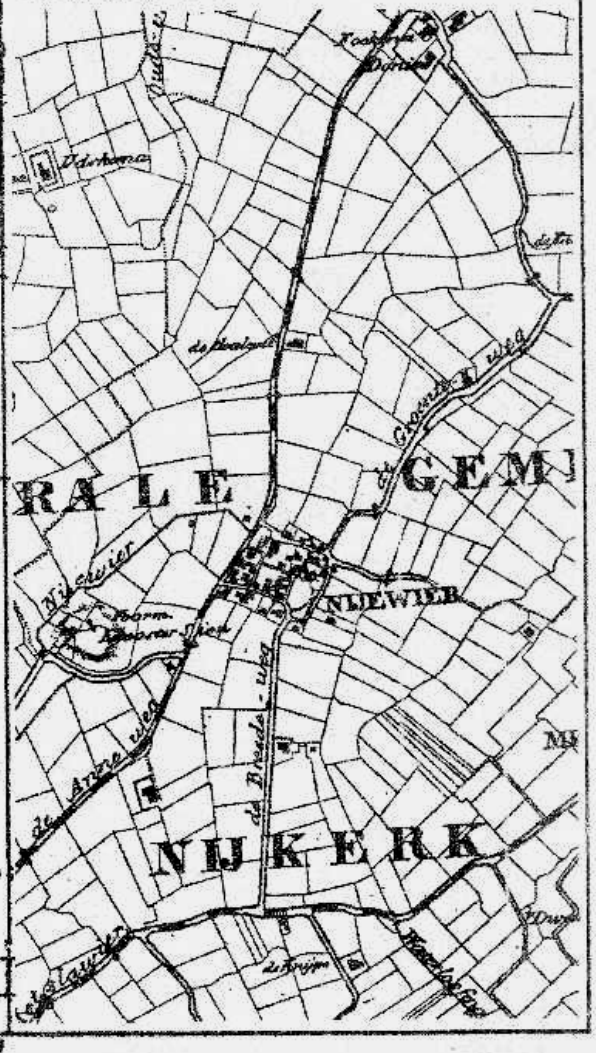

Uilsmahorne

Uilsmahorn is de naam van een buurtschap tussen Holwerd en Ternaard,het behoort bestuurlijk bij het dorp Holwerd,ligt aan de voet van de oude zeedijk en wordt ook wel Drieboerehuizen genoemd.
In de loop van de geschiedenis is de naam Uilsmahorn voor verschillende boereplaatsen in het buurtschap gebruikt,ook vandaag de dag komen we deze oude naam nog tegen op een van de boereplaatsen terplaatse.
We komen in de loop van de geschiedenis verschillende vormen van deze naam tegen.
Wlsmaherne (1511)Uulfsmahorne(1543) Wlsmahorne(1579) Hulsmahorne(1580) Wlsmehorn(1606) UilfmahornL640) Oelsmahorn(1698),Uiltsmahorne(1708)en in 1858 als Uilsmahorne.
De naam kan gesplitst worden in Uilsma-horne,herne,het woord horne betekend hoek, de weg waaraan het buurtschap ligt, loopt haaks tegen de oude zeedijk.
Waarschijnlijk is het eerste gedeelte van de naam af geleid van een persoons, later geslachts naam,Wlla,Uula,Ule,Ulfa,Ulfardus(latijns).
Wanneer we de geschiedenis van dit buurtschap eens wat beter gaan bekijken dan komen we in eerste instantie terecht bij het register van aanbreng (1511)
We komen te Uilsmo horn twee boereplaatsen tegen die alsvolgt werden omschreven;
a;Otte to Wlsmaherne,38Pondten bennen,10 pondten buijtendijck,Landtheer dat Cloester to Dockum,3 quartier garsten 6fl,dat ander aan gelt 24fl.
b;Abbe to Wlsmaherne 55pondten binnendijck,22 Pondten buijtendijck,landtheeren dat Cloester voorz.(klooster Dokkum) ende boeren 2 last garste 12 fl, dat ander aen gelt ende Abbe voorz. self 38fl en 14 st.
We zien dat de plaats waar Otte op boerde geheel van het klooster te Dokkum was en de plaats van Abbe gedeeltelijk.
Bovendien vernemen we dat de huur aan het klooster gedeeltelijk in natura werd voldaan en de rest in geld.
In 1543 komen we de naam Uilsmahorn tegen bij de opgaaf van kerkelijke bezittingen.
Bij de pastorie welke bediend werd door Heer Gilys van Doettekum (de Zwarte Pastorie) vinden we o.a.''Humme te Uulfmahorne"
In het rapport wat in 1579 is gemaakt n.a.v. het al of niet indijken van de buitendijkse landen te Holwerd komen we Elcke Tiebbes ,landzaete van den patroon hebben 10 mansmand(15 pm) op Ulsmahorn.
In 1580 komen we in het reken boekje van Henricus Kessel(archief Klooster Dokkum) het volgende tegen;Jacob tot Hulsmahorne,2 marscip rode zuivel,int convent te leveren,1 last koren,1 vet zwijn,12 wagens turf vervoer,12 goudguldens,en de prior 7 goud guldens apart.
Tevens vinden we in het zelfde rekenboekje nog het volgende;Jellet Sijurdtzoon, 1,5 marscip rode zuivel,1,5 last koren 1 vetzwijn,12 wagens turf vervoer en 8 goud guldens.
Waarschijnlijk is dit de opgave van de andere kloosterplaats te Uilsmahorn.
We zien dat de huur nog steeds in natura en in geld werd betaald.
Tevens zien we dat Jacob meer betaalde aan het klooster dan Jellet Sijurdtzoon.
Wat opvalt is het feit dat ,in tegenstelling met 1511,maar van een Uilsmahorn wordt gesproken,
In het register van J.Henrici over kloosterlanden komen we over Holwerd (1606) o.a het volende tegen;Enne Tijesses to Wlsmehorn,100 pm a 1,5 goudguldens.
Crijn Eernses,84,5 pm a 1,5 goudgulden.
We komen hier te Uilsmahorn twee kloosterplaatsen tegen,met hun oppervlakte en de naam van de huurders.
Wat weer opvalt is het feit dat er weer van een Uilsmahorn wordt gesproken en zoals we nog zullen zien slaat deze naam op het latere Bleinsma.
In 1619 komen we in het register van opzegging van Kloostermeiers over deze beide plaatsen het volgende tegen;
a.Tijesse Ennez(een zoon van Enne Tijesses van 1606)toe Wlsmahorne,100 pm.
b.Crijn Eernses,84,5 pm. (dezelfde huurder als in 1606.)
De naam Uilsmahorn komt ,net als in 1609,maar een keer voor en dan weer bij de plaats van 100 pm. welke werd verhuurd aan Tijesse Ennez,de overeenkomst levert geen enkele moeilijkheid op.

We komen beide plaatsen weer tegen bij de verkoop van Klooster goederen in de jaren 1638-1644,weer met de oppervlakte en de huurder.
a ;84,5 pm. huuder; Pijbe Crijns,verkocht in de zomer van 1640.
b; 100 pm. huuder; Bocke Riencx,verkocht in de zomer van 1644.

In het stemcohier van 1640 (Gem.arch.W.D.) vinden we op no. 17 het volgende; Blinsma,gebruiker;Bocke Riencx,eigenaar Juffr. Titia van den Sande.
Waarschijnlijk is dit cohier na 1644 opgemaakt,want in 1640 was deze plaats als voormalig kloostergoed nog in eigendom van de Provincie.
Bovendien komen we in dit Cohier Pijbe Crijns en de naam Uilsmahorn niet tegen.
In het stemcohier van Oostergo komen we in 1640 wel de naam van Pijbe Crijns tegen we komen hem tegen als eigenaar en gebruiker van Uilsmahorn.
Ook in het stemcohier van Oostergo van 1698 komen we deze plaats weer tegen, dan als Oelsmahorn,eigenaar Eppo van Aylva,grietmen over Kollemerland,gebruiker was Paebe Pyters.
Dit gegeven klopt met het floreen register van 1708,we vinden hierin de volgende omschrijving,Groot Uilsmahorn,eigenaar dhr Grietman Jr Epo van Ailva,Jelmer Reinde gebruiker,groot 95 pm.schiet 15¾ floreen.
Nu noch "Blinsma"zoals we deze plaats in het eerder genoemde stemcohier van Westdongeradeel in 1640 aantroffen.
In het Cohier der stemmen van Oostergo vinden we in 1640 dezelde eigenaar en gebruiker,maar word de plaats per abuis Meinsma genoemd.
In het zelfde cohier komen we in 1698 over deze plaats het volgende tegen; Blinxma,eigenaar;Lolckjen Wiltjes wed.van W.Baucke Fransen tot Spannum voor de helft en Sijtske Wiltjes,huisvrouw van de ontvanger Jarichs. voor de andere heft, Gebruiker was de ontvanger Jarichs.
In het floreenregister van 1708 vinden we over deze voormalige kloosterplaats het volgende;Bleinfma,de ontvanger Jarichs wed. cum foc eigenaar,groot 100 pm. schiet 33fl en 9st.
Na 1708 levert het geschiedkundig volgen van de beide plaatsen geen probleem meer op.
Toch moeten we het nog even hebben over de derde plaats die hier heeft gestaan.
We komen deze plaats voor het eerst tegen in het floreenregister en wordt in 1708 als volgt omschreven,Klein Uilsmahorn,Mame Tjetses eigenaar,groot 20 pm. , bezwaard met 1 floreen.
We komen deze plaats achter niet tegen in het stemcohier,nog in 1640,nog in 1698 en in 1728,de enigste conclusie die hier mogelijk is dat hier geen stem meer aanwezig was.
Dit gegeven klopt met de vermelding in het Reeelcohier van 1714,we vinden hier het volgende ; Kleijn Ulsmahorn,bij stucken vercogt soo volgt; De ontvanger Jarichs wed. gebruiker en eigenaar van het hornleger,grootl/3 pm. de rest van de landerijen was in het bezit van 4 andere eigenaars.
De eigenaar van Bleinsma was toen reeds eigenaar van het hornleger van Klein Uilsmahorn,in het floreenregister van 1858 vinden bij Klein Uilsmahorn Jackele Rintjes Bleinsma als eigenaar van 1/2 pm.,kad.no. A521,op dit percheel heeft het voormalige Klein Uilsmahorn gestaan.
Wat verder opvalt is het feit dat de naam Uilsmahorn steeds werd verbonden aan de voormalige kloosterplaats,groot 100 pm. ,het latere Blijnsma ,deze naam is in de loop van de geschiedenis gebruikt voor en door alle drie plaatsen die hier hebben gestaan en waar van er nu nog twee staan.
Wat verder nog opvalt is het feit dat na de verkoop van de beide kloosterplaatsen Bleinsma 100 pm. bleef en het huidige Uilsmahorn na de verkoop in 1640 van 84,5 pm. naar 95 pm. ging.
Waarschijnlijk is het dan ook juist om te veronderstellen dat Bleinsma,het vroegere Uilsmahorn,dezelfde boereplaats is als we in 1511 tegen komen als Otte to Uilsmaherne,deze plaats was immers geheel van het klooster,terwijl de plaats waar Abbe to Uilsmaherne in 1511 gedeeltelijk van het klooster was en gedeeltelijk van Abbe zelf.
Deze zelfde overeenkomst vinden we in het feit dat we in 1511 bij Abbe meer buitendijksland vinden dan bij Otte,in 1858 vinden bij groot Uilsma horn ook meer buitendijks land als bij Bleinsma.

"Us hûs" in de Nauwstraat.

Ja zo denk ik nog vaak aan het huis waarin ik geboren ben, het perceel Nauwstraat 8 te Dokkum, voorheen Nauwstraat C 91. De eerste 24 jaar van mijn leven hebben zich grotendeels in dit huis afgespeeld.
Hoe kwam mijn familie hier terecht? Toen mijn ouders in 1934 trouwden kwamen ze in te wonen bij mijn grootvader van moederszijde, Hijlke de Graaf te Wierum. Pake was in 1930 weduwnaar geworden en woonde sindsdien alleen. 's Zomers was hij vaak een maand of vier, soms vijf naar Monster (Z.H.) waar een zoon van hem woonde die daar een tuinderij had. Deze hielp hij dan mee op de tuin.
Mijn ouders hebben 2 jaar in Wierum gewoond. Mijn oudste zuster Yneke is er geboren. Mijn vader, bakker van beroep, had werk gevonden bij één van de plaatselijke bakkers, genaamd Leistra. Toen deze Leistra eens ziek werd moest, om het bedrijf gaande te houden, met spoed worden gezocht naar nog een ervaren bakker. Omdat er in de dertiger jaren, evenals nu, werkloosheid heerste, werd deze spoedig gevonden in de persoon van Jelte van der Hoek. Deze was al weer een tijdje werkloos en kon nergens werk vinden. Gedurende zo'n periode werkte hij dan in het boerenbedrijf van zijn broers te Metslawier. Tussen Jelte van der Hoek, een vrijgezel van toen ongeveer 44 jaar, en mijn vader klikte het direkt. Zij konden van stond af aan goed met elkaar overweg. Doordat bakker Leistra langer ziek bleef dan was verondersteld, hebben ze een hele tijd tezamen opgewerkt. Op een gegeven moment kwam Jelte van der Hoek met de mededeling dat hij een bakkerij gekocht had in Dokkum. Nu vroeg hij aan mijn vader of deze voor hem zou willen werken om zo tezamen deze bakkerij in bloei te brengen. Mijn ouders zouden dan de woning gaan bewonen, met dien verstande dat Jelte bij hen in zou komen wonen. Achteraf heb ik wel eens gedacht hoe hadden mijn ouders(toen 22 en 25 jaar oud) hier zin in. Als jong gezin steeds een man aan tafel die al 20 jaar ouder was dan hen. Men had blijkbaar in die periode weinig keus.
De volgende 5 kinderen die mijn ouders kregen zijn allemaal in dit huis, in de bedstee, geboren. Voor ons kinderen was Jelte van der Hoek "ûs âlde Jelte". Dit onderscheid werd gemaakt omdat mijn jongste broer naar hem vernoemd is. Dit tekent denk ik ook wel de goede verstandhouding onderling. Bovendien kwam dit ook nog tot uitdrukking in de naam van de bakkerij. Deze heette "de Samenwerking". Tot aan zijn dood toe (in 1986) hebben wij âlde Jelte altijd als een familielid beschouwd en hem veel bezocht.
De indeling van het perceel Nauwstraat 8 was als volgt. Aan de voorkant een kleine winkel met daarnaast een kamertje. Uiteraard werd dit dan "it keamerke" genoemd. Achter de winkel was de woonkamer. Het gevolg hiervan was dat er vrijwel geen zonlicht in de kamer kwam zodat de gehele dag de lamp op moest. Ik kan mij nog herinneren hoe vreemd men dit vond als men voor het eerst bij ons in huis kwam. Voor ons was er niets vreemds aan. Wij waren niets anders gewend! De woonkamer had twee bedsteden met daartussen een kast. Onder de bedsteden lag een kelder, alleen te bereiken vanuit de gang. In de ene bedstee sliepen mijn ouders, in de andere de jongste kinderen. Al naar gelang men ouder werd verhuisde men naar een slaapkamer op de eerste verdieping.
Rechts vanuit de winkel liep een lange gang (± 10 meter) naar achteren die eindigde in de keuken. Op deze gang had je aan de linkerkant eerst de woonkamerdeur, dan de kelderdeur, de trap naar boven en vervolgens de toegang tot de bakkerij. In deze bakkerij bevond zich een baktafel, een meeltrog, een grote, nu ouderwetse mengmachine om het deeg te maken en een oven. Er zijn perioden geweest dat deze oven met turf en takkebossen gestookt werd. Ik kan mij dat niet herinneren. Ik heb nooit anders geweten dat de oven met olie werd gestookt.
In de bakkerij was altijd veel te doen. Alles moest met de hand gedaan worden. Alleen genoemde mengmachine was aanwezig, verder gebeurde er niets machinaals. Alle dagen werd er brood gebakken, witte bollen, krentebollen, puntjes en kadetjes. Twee keer per week werd er roggebrood, het zogenaamde "fjirde partsje" gebakken. Een hele operatie! Als het roggebrood in de oven stond moesten de kieren tussen de ovendeur dichtgemaakt worden met roggebrooddeeg. Twee keer per week werden er ook koeken gebakken. Dit waren witte streepkoeken, bruine deventerkoeken en suikerlatten. Beschuit kregen wij van Van der Meulen's beschuitfabruik te Hallum. Voor het weekend, meestal op vrijdagmiddag, werden de krente- en suikerbroden gebakken. De heerlijke geur die van deze broden afkwam ruik ik in mijn herinnering nog.

Zo in het midden van november werd de komende sinterklaasdrukte merkbaar. Dit begon met het maken van taaipoppen, speculaaspoppen, speculaaskoekjes en iets later het maken van banketletters. Traditie was dat de eerste letter die dat jaar gebakken werd naar oude mevrouw Stellema op de Legeweg werd gebracht. Dit heb ik vaak gedaan. Ik zie nog de briefjes die op de baktafel lagen met allerhande hoofdletters er op. Het was in een dergelijke periode hard werken. Al het ekstra's moest gebeuren naast de dagelijkse dingen. Soms werd een nacht doorgewerkt.

Aan het einde van de gang lag de keuken. Als je de moderne keuken van nu ziet en een keuken van toen dan is het verschil wel erg groot. In de keuken stond een tafel met daarop drie vier-pits petroleumstellen en één één-pits. Op de grote stellen werd het eten gekookt. Een kraan was er niet, alleen een waterput. Het water hieruit was vaak zo vies dat dit niet gebruikt kon worden. De enige kraan in het hele huis bevond zich in de winkel. Een gekke plaats. Het water dat voor de bakkerij nodig was werd met grote emmers uit de winkel gehaald. Later is dit uiteraard veranderd. Het afwaswater werd in een putje van de plaats gegooid.
Achter de keuken was een berg- en fietsenhok. Vanuit de keuken kwam men op de plaats. Verder was er nog een tuin met op het eind daarvan een kippenhok.
Aangezien dit perceel geen achterom had en nu nog niet heeft moest alles via de voordeur. Ik zie mij nog met de fiets door de lange gang worstelen om "it hokje" te bereiken. Later met een brommer was het nog moeilijker. Maar laat ik niet klagen.In gedachten zie ik Brink van de Schermesweide meel bij ons brengen. Hij werkte bij Roosma die een meelhandel en een handel in bakkerswaren had in de Lange Oosterstraat. Hij vervoerde de balen meel op een handkar. Hij had op deze kar soms 6 tot 10 balen meel van elke 100 pond. Vaak was de kar zo zwaar geladen dat hij moeite had vanaf de Diepswal over De Zijl te komen. En dan moest hij de balen meel bij ons op de zolder brengen. Hij droeg ze altijd op de nek. Vanaf de voordeur tot aan de zolder was het toch zeker een meter of acht. Als Brink kwam moesten de jassen van de kapstok anders zaten ze onder het meel. En dan te bedenken dat in de gang ook nog rekken hingen waarop de broden uitgestald stonden. Daar moest hij ook langs manoeuvreren.
Maar degene die de olie voor de oven bracht moest nog verder. Dat was Kees Posthuma die werkte bij Van de Wint, die een oliehandel had op de Hantumerweg. Posthuma bracht de olie per bakfiets. Hij nam het vat olie voor de borst en bracht hem op die wijze naar de plaats. Een afstand van ongeveer 15 meter. Op de plaats was een pomp. Van hier werd de olie naar boven gepompt waar deze in een groot vat werd opgeslagen.
Op de eerste verdieping had het perceel aan de voorkant 3 slaapkamers. Verder was hier opslag van goederen bestemd voor de bakkerij. Ook stonden hier 2 grote kisten die bodoelo waren voor de opslag van antraciet. Voor ons jongens was het 's winters een dagelijks werk om te zorgen dat de kolenkit gevuld stond naast de kachel in de woonkamer. Aan de achterkant bevond zich de meel-en turfzolder. In de herfst kregen wij zo'n 500 turven die hier opgestapeld werden. In de periode dat nog met turf werd gestookt lagen hier wel eens 2000 turven. Hier tegenover stond het genoemde olievat alsmede een bascule.
Een gedeelte van de zolder lag boven de oven van de bakkerij. Dit gedeelte bestond uit losse planken die gemakkelijk verwijderd konden worden. Voor mijn moeder was dit een ideale droogplaats voor de was in perioden wanneer dit buiten niet kon. Ook buurvrouwen maakten hier gebruik van. Verder had Smet van de Vleesmarkt hier regelmatig klompen te drogen die hij gemaakt had. Voor ons kinderen was het een fijne speelplaats. Het was hier altijd aangenaam warm.
Boven deze zolder lag nog een zolder door ons aangeduid als "de boppeste solder". Deze was te bereiken via een losse trap. Om op de zolder te komen moest eerst een luik geopend worden. Deze zolder werd alleen gebruikt om spullen te bewaren die eigenlijk te goed waren om weggegooid te worden. In de loop der jaren ontstond hier een hele verzameling. Aan de noordkant van de zolder heeft mijn vader jarenlang duiven gehouden. Eerst postduiven, later meeuwen.
Het dak was onbeschoten. Zo nu en dan, vooral bij stormachtig weer, hoorde je als je in bed lag, stukken cement op de zolder vallen. Ieder jaar kwam Anders van der Velde één keer om de "pannen te bestriken". Zo werd het dak weer lekvrij gemaakt.
Mijn familie woonde in het perceel Nauwstraat 8 van 1936 tot september 1975. Toen vertrok âlde Jelte naar het rusthuis "Dockaheem". In die bijna veertig jarige periode is er veel voorgevallen in dit perceel. Mijn zuster Ynke vertrok van hier in 1958 naar Californië,mijn broer Lammert in het begin van de zestiger jaren naar Zwitserland, later naar Zweden. Zelf ben ik, als enige in ons gezin, in 1970 vanuit mijn geboortehuis getrouwd. Teveel om in dit verband verder op in te gaan.

In 1975 werd dit perceel verkocht aan de heer S. Boersma te Dokkum. Deze kocht het p ceel voor zijn schoonouders, de familie Helder, die hierin een antiekwinkel begonnen. Dit heeft geduurd tot 1987. Het perceel is toen grotendeels afgebroken. Alleen de vo gevel is blijven staan. Het perceel was toen eigendom van de Stichting Stads- en Dorp herstel die het na de herbouw verkocht heeft aan de heer Titus Sijtsma. Deze bewoont het thans met zijn gezin en drijft hierin een winkel waarin vrijwel alles te krijgen is voor het jonge kind onder de naam "Pinkelotje".

Een foto van de Nauwstraat die waarschijnlijk in de dertiger jaren genomen is. Het tweede huis van links is het perceel Nauwstraat C 91, waarin in 1936 de bakkerij "De Samenwerking" werd gevestigd. Mijn familie woonde hier tot september 1975. Elke woning had toen nog zijn eigen stoep. Dit is veranderd in 1949. Op de achtergrond de hoge bomen van de Suupmarkt die in het begin van de vijftiger jaren werden vervangen door de huidige bomen.

Van wie kocht Jelte van der Hoek in 1936 het perceel Nauwstraat C 91 (dit huisnumme heeft het perceel tussen 1910 en 1920 gekregen), kadastraal bekend gemeente Dokkum, sektie A nummer 959, groot 130 m²? Dat was van de heer Frans Bontekoe (*Dokkum 8-1-1895)die eveneens in dit perceel een bakkerij dreef. Hij vertrok toen naar Rottevalle Volgens het kadaster was hij eigenaar sinds 1925. Daarvoor was hij voor de helft eige naar van dit perceel vanaf 1920. Voor de andere helft was dit perceel eigendom van zijn vader, de heer Jan Bontekoe.
Jan Bontekoe (*Dokkum 21-1-1863 +Aalsum 18-12-1923) was gehuwd met Sibbeltje Franze van der Werff (overleden in dit perceel op 27-10-1917 op de leeftijd van 55 jaar). Vanaf 1907 staat Sibbeltje als eigenaresse te boek voor de helft van dit perceel, tezamen met haar moeder, Maria van der Werff-Boekhoudt. Laatstgenoemde, die vanaf 1899 het perceel geheel in haar eigendom had, was gehuwd met Frans Lieuwes van der Werff, timmerman van beroep, die het perceel in 1861 had gekocht van Eelke Jans Keu ning. Uit het vorenstaande blijkt dat de familie Van der Werff - Bontekoe 75 jaar eigenaresse is geweest.

Het gezin Jan Bontekoe bewoont met schoonmoeder Maria van der Werff-Boekhoudt het perceel sinds 23-6-1892.
Vanaf 16-8-1886 zijn Albert Strating (*Borger 29-5-1862) en zijn vrouw Catharina Elbers (*Zwartsluis 20-11-1858) met hun 4 kinderen de bewoners van de bakkerij. Zij vertrekken op 30-4-1892 opnieuw naar Zwartsluis.
Hiervoor bewonen sinds 16-5-1876 Meene Pieter Doornbos (*Slochteren 6-12-1849) en zijn vrouw Grietje Elbers (*Kollum 17-3-1855) met hun 6 kinderen dit perceel. Hij was eveneens bakker. Uit overlevering weet ik dat deze Meene Doornbos er debet aan was dat er 2 bakkers in de Nauwstraat naast elkaar kwamen te wonen. Hij kocht het perceel hiernaast en begon hierin ook een bakkerij. Wanneer dit precies was is mij niet bekend.

De ondergeteekende bericht dat hij zich heeft gevestigd als **Brood-, Klein-, Koek- en Banket-Bakker** in de *NAAUWSTRAAT* te Dockum en beveelt zich beleefd aan zoowel buiten als in de stad, op eene goede behandeling kan worden gerekend.
Dockum, 16 Mei '77. H. CLEWITS.

Zoals uit bijgaande advertentie blijkt heeft zich in 1877 in de Nauwstraat bakker Clewits gevestigd. Ik herinner mij dat deze naam op één van de balken van de meelzolder stond geschreven. In het bevolkingsregister van die periode ben ik de heer Clewits niet tegengekomen als bewoner van dit perceel. Heeft hij wellicht maar een korte periode in dit perceel gewoond? Ik kon dit niet achterhalen.

Op 9-6-1873 betrekken Pieter Schregardus (*Dokkum 19-3-1843) en zijn vrouw Jantje Folkertsma (*Dokkum 13-7-1846) het perceel. Zij bewonen dit met 5 kinderen. Schregardus is ook bakker van beroep.
Thijs van der Laan (*Dokkum 12-3-1828) en zijn vrouw Nieske Draisma (*Kollum 17-10-1831) met hun 5 kinderen bewonen volgens het bevolkingsregister sinds 1860 het perceel. Hij is wellicht degene die een bakkerij in dit pand is begonnen. Het huisnummer was sinds 1870 C 92. Dit heeft geduurd tot 1910. Voor 1870 was het huisnummer C 81.
De hiervoor genoemde Eelke Jans Keuning, die koopman was, kocht het perceel Nauwstraat C 81 in 1848 van Frans Christiaan Kienstra. Uit het bevolkingsregister blijkt dat de joodse familie Drielsma, te weten Simon, Lea, Maria en Kanne de bewoners zijn tussen 1850 en 1860. Zij vestigen zich later in de Vlasstraat. Voor hen bewoonde Wytze Jacobs de Graaf (*Oldeboorn 1828, van beroep blauwverver) het perceel vanaf 14-5-1852. Hij was getrouwd met Gooitske Sjoukes Schierek (*Dragten 1830).
Daarvoor werd het perceel bewoond door Anne Keuning. Hij was kleermaker/winkelier, geboren te Dokkum in 1825. Zijn vrouw heette Maria Oosten (*Dokkum 1826). Eén en ander staat vermeld in de volkstelling van 1850.
Frans Christiaan Kienstra (*Dokkum 1808) kocht het perceel in 1840. Volgens de volkstelling van 1840 bewoond hij het zelf ook. Hij is koperslager van beroep. Zijn vrouw, Maria Barbara Holling, was in 1814 in Leeuwarden geboren. In 1840 is het perceel sektie A nummer 959 ontstaan door een samenvoeging van het perceel sektie A nummer 528, groot 72 m² en een gedeelte van het perceel sektie A nummer 943, groot 58 m². Uit die periode stamt het huisnummer C 81. Daarvoor was het C 82
Het perceel sektie A nummer 528 is zo omstreeks 1830 eigendom van Pieter Johannes Ewolds (*Leeuwarden 1797) , van beroep koopman. Hij is tevens bewoner. De naam van zijn vrouw is Hieke Hendriks Boorsma (*Dokkum 1801).
Ewolds werd eigenaar van dit perceel door aankoop van de Verenigde Christelijke Gemeente. Laatstgenoemde had dit perceel gekocht van Eelke Pieters Spreng, die gehuwd was met Grietje Albertsma. Spreng was sinds 1806 eigenaar. (lijst van huiseigenaren van 1806). In dat jaar kocht hij dit perceel van Johannes Ferblans. Wie hiervoor eigenaar/bewoner was heb ik nog niet uitgezocht. Misschien volgt op dit artikel nog een aanvulling. Getracht is een geschiedenis van een voor mij bijzonder perceel over een periode van 180 jaar enigszins in beeld te brengen.

Dick de Jager febr. 1988

HET GEZINSBLAD

Er zijn verschillende vormen van gezinsbladen. Eén van de bijgevoegde bladen is in de vorm van de Mormonen (de kerk van Jezus Christus van de Heiligen der laatste dagen), die een afdeling hebben in Leeuwarden en die ook de genealogische dagen van het Genealogysk Wurkferbân van de Fryske Akademy bezoeken. Het andere blad is in de vorm van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV). Bij de penningmeester kunt u blanko gezinsbladen bestellen evenals blanko kwartierstaatbladen.
Op dit gezinsblad wordenvermeld: man + ouders, vrouw + ouders, kinderen + aangetrouwden. Met een gezinsblad kunt u uw kwartierstaat mooi opsieren. Hier kunt u ook meer en uitgebreider gegevens op kwijt.
Mocht iemand menen dat de Mormonen ook gegegevens hebben voor 1800, dan is dit ten dele waar. Ze bezitten fotokopieën van de doop-, trouw- en lidmaatboeken, maar hebben deze niet uitgezocht, omdat vele mensen voor 1800 geen achternaam hadden en daarom moeilijk te rangschikken zijn. Het materiaal dat wel uitgezocht is is door amateurgenealogen uit de Mormonen uitgezocht. Dus als u wat voor 1800 wilt weten over een bepaalde familie, dan moet het net treffen als een mormoon hiermee bezig is geweest.
Een gezinsblad kan handig zijn voor 1811. In het huwelijksboek van de dorpen (voor 1811 is het niet meer per gemeente) worden de comparanten, huwelijksdata en plaats van afkomst (hoeft niet geboorteplaats te zijn) genoemd.
Mocht u een comparant niet kunnen vinden in de plaats van afkomst, dan kunt u een gezinsblad opstellen en de vernoemingsregel toepassen. Oudste zoon heeft de naam van vaders vader, tweede zoon van moeders-vader, derde zoon van vaders oudste broer, vierde zoon van moeders oudste broer, oudste dochter van moeders moeder, tweede dochter van vaders moeder, derde dochter van moeders oudste zuster, vierde dochter van vaders oudste zuster.
Zoek in de gemeente (voor 1811) in de huwelijkindex de namen van mogelijke ouders. Bij het genoemde voorbeeld: Pieter Klases en Trijntje Douwes of Pieter Douwes en Trijntje Klases. Aan moeders zijde is dit wat moeilijker, omdat er één mans naam mist, maar u kunt het proberen met Jan Franses en Maartje ... of Jan ... en Maartje Franses. Zoek deze laatste (Maartje Franses) in het bruidendeel van de gemeentelijke huwelijksindex.
Wanneer u de bewuste oduers hebt gevonden, zoekt u in het huwelijksdorp de doop van de comparant. Pech heeft u als u de doop niet kunt vinden, omdat de ouders mennist zijn (doopsgezind-volwassendoop) of omdat de ouders een paar keer verhuisd zijn.
De verhuizing kunt u (indien er belijdenis des geloofs is gedaan) in het lidmatenboek vinden, dat per dorp is. By de volwassen doop wordt vaak alleen de naam, vadersnaam en doopdatum vermeld. Soms de naam van vaders vader (Jan-Klaas Pieters) soms leeftijd. In deze gevallen moet men op vernoeming en lidmatenboek afgaan.
Ook heeft u pech als de vernoemingsregel ontregeld is. Is er kort voor de geboorte van het kind een familielid overleden dan wordt vaak deze eerst vernoemd; is er een eerder kind overleden; was de vrouw reeds zwanger bij het huwelijk dan werd het eerste kind naar de vrouw haar ouders genoemd; was een der comparanten eerder gehuwd. Sla in het laatste geval nogmaals de huwelijksindex op. Mocht u de ouders toch niet vinden, probeer dan ook eens het weesboek (zie genealogiegids voor meer informatie over dit boek).Hier worden curatoren - die soms familieleden zijn - genoemd, soms ook de namen der ouders.
Mocht u te doen hebben het een klein gezin, maak dan ook een gezinsblad van broers en/of zusters.
Op een gezinsblad kan men ook zien hoe de gezinsomstandigheden waren. Bijv. of de ouders jonge kinderen hebben verloren, ongehuwdheid, wie de aangetrouwden zijn, beroepen enz. Het vernoemen is een oud heidens gebruik, veelal werden alleen de overledenen vernoemd, opdat zij zouden reïncarneren in het geboren kind. Het gezin diende ook als oudedagvoorziening.
Mocht men het overlijden van de ouders niet kunnen vinden in het dorp waar ze woonden, probeer het dan in de dorpen waar de kinderen wonen.

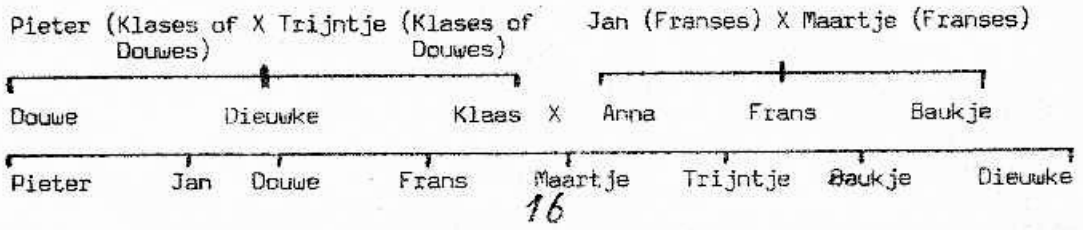

Man Sjoerd Heeringa

Geb 3 juni 1861 Plaats Ee

Ged Plaats

Gsh 18 oktober 1884 Plaats Metslawier

Gest 30 maart 1944 Plaats Ee, bk. midhuizen

Begr Plaats

Vader van man Pieter Heeringa Moeder van man Jantje Dijkstra

Andere vrouwen

Vrouw Tetje Elgersma

Geb 1 maart 1885 Plaats Ureum

Gad Plaats

Gest 26 juli 1922 Plaats Oostrum

Begr Plaats

Vader van vrouw Wybren Elgersma Moeder van vrouw Tjitske Douwes

Andere mannen

Gest M V	Kinderen (Kinderen al of niet nu in leven in volgorde van geboorte) Voornamen	Achternaam	Wanneer geboren Dag maand jaar	Waar geboren Plaats	Prov	Land	Datum eerste huwelijk Met wie	Wanneer gestorven Dag maand jaar
1	Jantje		9 februari 1886	Ee			23 mei 1907 Pieter Westra	20 maart 1912
2	Wybren		21 april 1886	Ee			5 mei 1920 aafke vander Werff	1 maart 1956
3	Dieuwke		22 maart 1888	Ee				21 november 1888
4	Dieuwke		17 april 1889	Oostrum			19 mei 1917 Minze Buiwelen	23 oktober 1976
5	Pieter		17 januari 1891	Oostrum			Sytske de Vries	20 mei 1969
6	Jacob		22 januari 1893	Oostrum			19 mei 1917 Wytske de Rees	6 maart 1972
7	Tjitske		15 januari 1895	Oostrum				1919
8	Attje		2 april 1897	Oostrum			26 mei 1921 Pier Minnema	3 november 1953
9	Jan		4 februari 1899	Oostrum			15 mei 1920 Tjitske vander Weide	
10	Ulbe		17 oktober 1900	Oostrum			1924 Pietje van der Weide	
11								

Bronnen van informatie

Andere huwelijken

Alle gegevens in deze volgorde
Datums : 14 apr 1794

Om aan te geven dat een kind voorouder is van de inzender moet er een "X" achter het nummer van het kind geplaatst worden

Plaatsen : Zwolle, Ov. Ned

ST

44

Genealogie van het geslacht		Generatie:
FAMILIE		Nos:

Familiewapen		
Achternaam		
Voornamen		
★ Plaats		
Geb. datum		
∽ plaats		
Ged. datum		
✝ plaats		
Overl. datum		
☐ plaats		
Begr. datum		
Geloof		
Beroep, ambt		
Ouders		
°° Ondertr.	plaats	datum
× Geh.	plaats	datum

Levensbijzonderheden

Kinderen

No.	zo. / do.	Voornamen	★			oo			✝	
			plaats	datum	getuigen	plaats	datum	comparant	plaats	datum
	19									